

STR CULTUREEL EV MAATSCHAPPELIJK EN MAANDBLAD

Heilige oorlog
Filologie onder druk
Spaanse Burgeroorlog
Handel en neogotiek

FEBRUARI 2016

GESCHIEDENIS

DE OUDHEID ALS SPIEGEL

Het verleden bestuderen is nooit iets neutraals. De bestudeerder (lezer, onderzoeker) kijkt altijd vanuit eigen, eigentijdse vragen en opvattingen. Het verleden wordt dan een soort spiegel waarin we uiteindelijk vooral onszelf en onze eigen cultuur terugzien. Ik formuleer hier geen radicaal nieuw inzicht. Toch wordt het maar zelden consequent toegepast als het gaat om de klassieke Oudheid. Want juist die periode blijft voor velen toch een cultureel ijkpunt dat vooral op zichzelf de moeite waard is.

De titel van het nieuwe boek van Toon Van Houdt, latinist in Leuven, laat geen twijfel bestaan over zijn grondhouding. Hij zet de Oudheid nu eens niet op een voetstuk, maar laat zien hoe mensen zichzelf en hun tijd aan de hand van die Oudheid definiëren.

Het boek is geen systematische analyse, maar een verzameling *case studies*, gegroepeerd in vier afdelingen. Centraal daarin staan vroegmoderne ontdekkingsreizigers, gezondheid en ziekte, homoseksualiteit, en twintigste-eeuws fascisme: allemaal domeinen waar voorbeelden en patronen uit de klassieken langdurig de agenda hebben bepaald. Een afsluitend hoofdstuk gaat nog in op verbindingen tussen het Romeinse Rijk en de Verenigde Staten.

Van Houdt schrijft plezierig en zijn teksten bieden voor veel lezers wat wils. Aan de andere kant ontbreekt het ook

wel aan focus in de bundel; het geheel oogt wat versnipperd. Zelf had ik vooral wat meer actuele analyses verwacht van onze eigen tijd, terwijl Van Houdts belangstelling met name gericht blijkt op de twintigste eeuw en de aanloop daar naartoe. Dat is zijn goed recht natuurlijk, maar de titel is in dit verband een beetje misleidend. Mijn enthousiasme groeide vooral in het slothoofdstuk over de Verenigde Staten, maar toen was het boek zowat uit. Misschien mogen we uitzien naar een vervolg?

VINCENT HUNINK

TOON VAN HOUDT, *Mietjes, monsters en barbaren. Hoe we de klassieke oudheid gebruiken om onszelf te begrijpen*, Uitgeverij Polis, Antwerpen, 2015, 362 blz., 22,50 euro, ISBN 9789463100281.